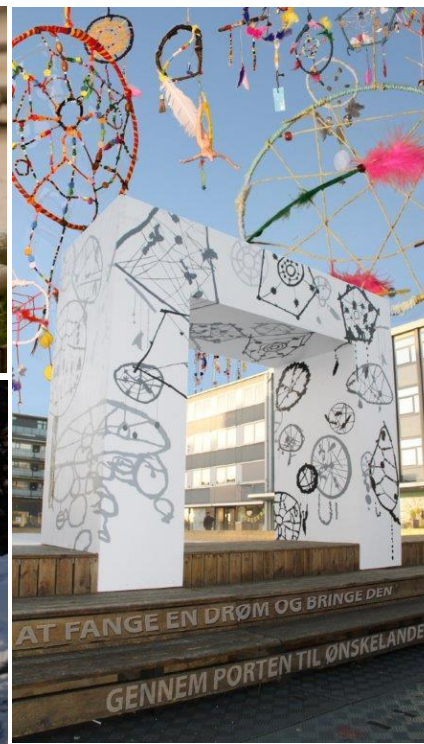

SKIVEKOMMUNE

Pædagogisk Læreplan 2020

Minimumsskabelon til lokal pædagogisk læreplan

Forord

Den pædagogiske læreplan er et aktivt og internt arbejdsredskab for medarbejdere, ledelse og institution. Den pædagogiske læreplan har fokus på praksisudvikling og kvalitet i dagtilbuddet og har fokus på "hvordan" frem for at være en ønsket plan.

Det er ikke hensigten, at den pædagogiske læreplan skal være en lang rapport, som i detaljer beskriver dagtilbuddets arbejde med det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Den pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via max. tre **korte relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler** skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde der foregår i dagtilbuddet, herunder sikre, at den intenderende pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner m.v. med børnene.

Den pædagogiske læreplan skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegrupperes sammensætning og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Den pædagogiske læreplan skal være *levende* og afspejles i det pædagogiske arbejde. Den skal ikke ende "i skuffen", men skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø *hele dagen* og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den skal bruges til at tilrettelægge og følge op på den pædagogiske praksis. Centralt for den pædagogiske læreplan er et skærpet blik på praksis ud fra aktuelle eksempler på læringsmiljøer.

Den pædagogiske læreplan er det tydelige pejlemærke. Der kan være flere veje mod pejlemærket og der skal løbende stilles ind, navigeres og justeres.

Den pædagogiske læreplan skal have et fokus på at der arbejdes ud fra en systematisk og løbende *evalueringskultur*. Læreplanen og hverdagspædagogikken skal spille aktivt sammen.

Ved at bruge den pædagogiske læreplan til løbende at reflektere over, evaluere og udvikle den pædagogiske praksis, bliver det faglige blik skærpet for de små læringsøjeblikke i hverdagen.

Arbejdsgruppen for Lokal Pædagogisk Læreplan, August 2019

Præsentation af institutionen	
<ul style="list-style-type: none"> • Pædagogisk profil • Organisering i institutionen • Fysiske rammer • Børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger • Personalets sammensætning 	<p>I Roslev Børnehave lægger vi stor vægt på at styrke børnenes sproglige og sociale kompetencer. De skal i høj grad selv bidrage til fællesskabet og hjælpe til med at få hverdagen i flow. Derfor giver vi børnene rum og tid til at bruge sig selv og deres fantasi sammen med andre. Vi finder stor værdi i, at der er god tid til leg, fordi det giver plads til fantasi og kreativitet, styrker relationer og forhandlingsstrategier samt bidrager til fælles læring.</p> <p>I børnehaven er der primært ansat pædagoger. Der er en til to kontaktpædagoger til hver gruppe. Børnene er delt op efter alder i tre grupper: Svaler (yngste), Viber (mellemgruppen) og Ugler (ældste). Børnene er fast i grupperne til samling, spisning og ved særlige aktiviteter. Her er det kontaktpædagogen, der har ansvaret for gruppen. Roslev Børnehave holder til huse i en bygning centralt i byen. Huset blev bygget for 30 år siden og var på det tidspunkt langt fremme i sin arkitektur og anvendelse. Vi har siden ændret lidt, så det passer til det nuværende børnetal. Vi har en legeplads, der både består af områder med legeredskaber og skov.</p> <p>Der er mellem 40 – 55 børn i børnehaven, de kommer fra Roslev og omegn. Der er enkelte udenlandske børn, hvis forældre primært er kommet til Roslev pga. arbejde. Vi oplever, at børnene er gode til at finde ind i fællesskaber og invitere hinanden med i leg.</p> <p>Vi er en leder, seks pædagoger og 1 pædagogisk ass. 1 medhjælper, samt en studerende. Vi har ansat en pedel til udearealer og en husassistent til de mange praktiske opgaver indenfor. Personalet har løbende uddannet sig, og holder sig opdateret indenfor det pædagogiske felt.</p>

Det fælles pædagogiske grundlag

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring, børnefællesskaber

(s. 13-21 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvilken forståelse har vi af de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag
Hvordan kommer de til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?
(beskriv dem samlet eller hver for sig)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Barnesyn. Barnet må have en forventning om at blive mødt og set. Det skal opleve en hverdag, hvor der er tryghed, omsorg og muligheder for at deltage i fællesskabet og indgå i et læringsmiljø, der støtter barnets læring og udvikling.

Dannelse og børneperspektiv. Barnet skal bydes ind i et fællesskab, hvor dannelse og demokrati indgår som en fast del af det pædagogiske arbejde, hvor der er plads til at byde ind i legen og være deltagende i børnehavens hverdagsliv. Det være sig i alt fra ugens program til fælles legeaktiviteter. Barnet skal se sig selv som aktivt deltagende og medskaber af egen læring og deltagelse i demokratiske sammenhænge.

Leg. Legen er et centralt element i børnehavens liv. Børnene er virksomme omkring legen og skaber mange gode legerelationer. Vi oplever, at børnenes leg både er kreativ og fantasifuld. Det pædagogiske personale har opmærksomhed på, at alle har mulighed for at indgå i forskellige legerelationer. Børnene søger gerne ud i små grupper, hvor de inviterer hinanden med. Husets mange rum, både inde og ude, giver gode muligheder for at lege uforstyrret.

Læring. Fra barnet kommer til det går hjem, sker der en læringsproces. Nogle dele bliver hurtigt automatiserede og opleves som en del af det at gå i børnehaven. Andre elementer, som f.eks. sprog, sociale kompetencer, motorisk udvikling og viden, udvikles og øves gennem hele børnehavelivet. Dette sker både gennem børneinitierede lege og voksenplanlagte aktiviteter. En del af den læring, vi lægger vægt på, er barnets mulighed for selv at klare hverdagens opgaver som påklædning, spisesituation og konfliktsituationer. Barnet guides på vej og bidrager på sit niveau. Læring skal forstås bredt. Det er ikke kun det, der umiddelbart kan måles og vejes. Barnet dannes som menneske og skal, i sin tid i børnehaven, udvikle en lang række kompetencer, som ikke kan testes eller måles, men som er en livslæring. Det skal give barnet en robusthed til at klare de udfordringer, som også kommer i livet fremover.

Børnefællesskaber. Vi vægter, at børnene inddrager hinanden i leg og danner relationer. De øver sig i at være gode til at give plads til og tage hinanden med i legen. Det er en hjælp til at få nye børn ind i børnefællesskabet. Der kan være forskel på børns deltagelse i større grupper, hvor det er det

pædagogiske personales opgave at danne en ramme, hvor alle får mulighed for at være aktivt deltagende. Der skal være en balance mellem det individuelle og fællesskabet. Vi vægter højt at give børnene plads til at danne relationer. Respekt for hinanden - accept.

Det fælles pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø

(s. 22-23 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i de tre læringsrum.

1. At gå foran barnet og vise vejen. Vi arbejder året rundt med temaer, det kan være cirkus, skovens dyr, det danske landbrug, natur og science eller andet. Her er børnene inspiratorer for, hvad der skal arbejdes med.

Målet er, at børnene ser, hører, lærer og afprøver noget, som den voksne har planlagt ud fra børnenes input. Hvert barn får noget ud af det på sit niveau. Børnene er medaktører, stiller opklarende spørgsmål og kommer med forslag til ændringer og indhold.

2. At gå ved siden af barnet og finde vejen sammen. Det kan være i fælles aktiviteter, både ude og inde, med få eller mange børn. Her er den voksne med til at skabe relationer mellem børnene og mellem barn og voksen.

3. At gå bag barnet og lade barnet finde vejen i tryghed med bevidstheden om, at den voksne er lige i nærheden. Når vi er på tur og børnene går på opdagelse eller de leger på stuen helt for sig selv, men der bliver konflikt, så henvender de sig straks til den voksne. Vi øver os i ikke at løse konflikten, men hjælpe med til, at de løser konflikten selv.

Når vi siger læring hele dagen, så er det fordi, der sker læring i alle situationer, lige fra barnet siger farvel i vinkevinduet, til det kommer mor/far/bedste løbende i møde, når det bliver hentet. Der er mange hverdagsøremål, som giver barnet kompetencer. Tage tøj af og på, hælde vand i et glas, stå i kø ved håndvasken, deles om legetøjet, aftale regler for legen, o.m.a. Den pædagogiske praksis skal både kunne støtte og udfordre, derfor lægger vi vægt på, at barnet får mulighed for at prøve sig selv af, og gøre sig nogle erfaringer på egen hånd. Det er her pædagogen er i det 3. læringsrum.

Børnene kan lege på tværs, men er også samlet i deres faste gruppe. På den måde kan de både lære af de ældre børn og i den gruppe, hvor de er på lige fod og hvor aktiviteter og læring er tilpasset efter alder.

For at give plads til børnenes initiativ, har vi dette år sat fokus på, det børnene bliver optaget af. Det betyder, at når vi følger børnenes spor, så får børnene mere indflydelse på den hverdag, der er i børnehaven. Vi arbejder med at udvikle en praksis, hvor børnene oplever, at de er en del af det, der sker i børnehaven.

Vi har nogle klare mål, som vi gerne vil nå med børnene, i den tid de er i børnehaven, derfor er ikke alt overladt til tilfældighederne. Hver gruppe er hver sit sted i deres udvikling, vi tilpasser udfordringer og muligheder til den enkelte gruppe.

I grupperne kan der være stor forskel på forudsætninger for deltagelse og bidrag ind i fællesskabet. Her holder vi fast i, at den pædagogiske opgave er, at få børnene til at se hinanden som potentiale for leg og samspil.

Man kan ikke "ikke-lære". Det betyder dog ikke, at vi så kan lade børnene lege og passe sig selv. Der ligger meget øvelse i at blive dannet som menneske, ikke mindst det at forstå sig selv, fortolke og forstå omverden og indgå i et større fællesskab.

Det fælles pædagogiske grundlag Forældresamarbejde (s. 24-25 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi arbejder i flere lag. På det individuelle lag i forhold til det enkelte barn, i gruppen og på tværs af grupperne.

Ift. det enkelte barn finder vi det vigtigt, at barnet og dets forældre føler sig velkomne og taget godt imod, når de kommer på besøg inden opstart. Vi giver os god tid til snak, rundvisning, information og måske en kop kaffe. Vi oplever, at forældre har forskellige behov, ofte også set i forhold til, om det er deres første barn i børnehavereggi.

En god opstart er ofte alfa og omega for det fremtidige samarbejde.

Der bliver sagt til forældrene, at de altid er meget velkomne i børnehaven og at de skal tage opstarten, så det føles rigtigt for dem og barnet, da de kender barnet og dets behov bedst.

Udover den daglige dialog tilbydes der efter ca. tre måneder en opstartssamtale. Her vises video fra barnets hverdag og der er en snak om, hvad vi ser i hverdagen og om, hvordan de har oplevet at begynde i Roslev Børnehave, både for deres barn og som forældre. Primærpædagogen har forud for samtalen lavet en sprogttest, den gennemgås med forældrene. Forældrene får også at vide, at de endelig skal spørge, hvis der er noget, som trykker eller undrer dem.

Når barnet går i Uglegruppen, vil forældrene blive tilbudt en samtale i november med fokus på overgangen til skole. Her er der igen en sprogttest, som indgår i samtalen. Samtalen ligger i november, så der er tid til at sætte fokus på de ting, som barnet skal øve sig på, så overgangen til skole bliver så let som muligt. - læs afsnittet sammenhænge.

Løbende har vi den daglige dialog med forældrene og vi bestræber os på at fortælle forældrene om små og store situationer fra deres barns hverdag.

Derudover bruger vi næsten dagligt DayCare som informationskilde til at fortælle om børnenes hverdag. Her differentieres der i beskederne ud fra børnenes sproglige og kognitive niveau, der skrives mere udførligt til Svalernes forældre end til de Uglernes forældre. Disse beskeder er med til at bygge bro, så forældrene får en indsigt i børnenes hverdag.

Helt individuelt kan vi også have en aftale om en daglig bog med små informationer mellem børnehave og hjem. Det kan f.eks. være for at styrke sproget og barnets dialogiske formåen eller måske for at tydeliggøre legerelationer m.m.

Andre individuelle samarbejdsformer kunne være opfølgning på sprogvurderinger, hvor vi gennemgår sprogvurderingen og aftaler hvad og hvordan, vi hver især kan lave en indsats for at hjælpe barnet på vej f.eks. sætte ord på ting, låne sprogposer eller samtaleplakater med hjem, ofte vil der samtidig eller efterfølgende blive arbejdet med det samme i børnehavens sproggruppe, hvis barnet er tilknyttet den.

Vi taler også om det enkelte barn og dets trivsel på stuemøder og placerer dem i TOPI (tidlig opsporing og indsats), børnene placeres i grøn, gul eller rød. Ved placering i gul eller rød involveres og snakkes der også med forældrene om vores vurderinger og eventuelle skift fra en position til en anden. Desuden samarbejder vi med forældre via møder og Stafetlogmøder, hvor vi i samråd kan invitere andre fagpersoner med.

For os er det vigtigt, at forældre og børnehave anerkender hinandens oplevelser og husker på, at vi oplever børnene i forskellige kontekster, og at vi er åbne med og omkring vores undren og tvivl, at vi sammen er nysgerrige på, hvad der foregår omkring barnet og hvordan vi bedst hjælper det i dets trivsel og læring.

På et andet lag kan vi tale om, hvordan gruppen trives generelt og om hvordan dele af gruppen trives i forhold til hinanden. Hvordan ser hverdagen ud i børnehaven? Hvad gør vi for de voldsomme børn og de mere stille og rolige børn? Hvad gør vi for, at gruppen kan fungere sammen? Alt dette kan tydeliggøres på et forældremøde og der kan være snak om, hvordan forældrene kan bakke op om situationen til alles bedste trivsel og læring. Det kan eventuelt også være en gruppe, hvor samværet er præget af "fnidder" med uvenskab og udelukkelse, her vil vi eventuelt samle forældrene til disse børn og snakke om, hvad vi i fællesskab kan gøre.

Helt overordnet vil vi på et forældremøde fortælle om den generelle trivsel og de udfordringer, vi ser for alle børn i Roslev Børnehave og her fortælle, hvordan vi griber det an i børnehaven og hvordan forældrene kan bakke op om situationen. Der er og skal altid være mulighed for at dette foregår i dialog med forældrene.

Derudover har vi forskellige forældrearrangementer i løbet af året. Der er f.eks. forældre Kaffe ca. Hver anden måned og der er en arbejdsdag, sommerfest og julehygge, alle elementer, som vi mener er vigtige. Her er personale, forældre og børn sammen "på slap line" og hygger sig. Desuden har forældrene et talerør igennem forældrebestyrelsen.

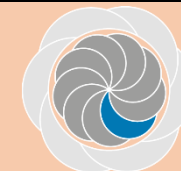
Der er udarbejdet principper for forældresamarbejdet i børnehaven de ligger tilgængeligt på forældrenes Aula.

Det fælles pædagogiske grundlag

Børn i udsatte positioner

(s. 26 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi tænker Roslev Børnehave som ét hus. Dermed er alle personaler ansvarlige for at arbejde på og ud fra en fælles forståelse om, at alle børn skal trives bedst muligt. I fællesskab støtter personalet op om dette ud fra erfaringer, aftalte retningslinjer, pædagogiske tilgange og tiltag samt handlemønstre. Den/de primære pædagoger, som er tilknyttet gruppen, hvor et udsat barn går, har et nøjere kendskab til barnets udfordringer og har kontakten til forældrene samt eventuelle øvrige samarbejdspartnere.

Vi oplever børn i udsatte positioner pga. sproglige og motoriske udfordringer og både udadreagerende adfærd og tilbageholdende adfærd.

Vi har løbende fokus på og sparring omkring disse børn ud fra materialet TOPI (tidlig opsporing og indsats), i hverdagen og på stue- og personalemøder.

Det er vigtigt for os, at børnene oplever nærværende og engagerede voksne, der bl.a. vægter dialogen højt. Barnet skal opleve en tæt relation og en følelse af accept fra de voksne, for netop den person barnet er. Vi vil altid differentiere den pædagogiske tilgang, handlemønstre og andet ud fra det enkelte barn.

Helt konkret vil vi altid være tættere på og have flere indsatser i gang med børn i udsatte positioner. Vi bruger bl.a. at arbejde med små børnegrupper med tre til fire børn, i sådan en lille gruppe har det enkelte barn glæde af en direkte verbal støtte, for at lære det de skal.

Omkring børn med sproglige udfordringer, både hos dansktalende og flersprogede, har vi en lokal indsats i mindre grupper med udgangspunkt i barnets/børnenes behov. Det, der specifikt er i fokus, er også videregivet til samtlige voksne, så alle kan lave en fælles indsats. Dette sker ofte i samarbejde med børnehavens lokale tale-hørekonsulent.

Motoriske udfordringer kan være tågeøger, lavspændthed, hypermobilitet m.m. Der tages hensyn til de udfordringer barnet har, samtidig med at vi arbejder på at styrke barnets muskler og motoriske udvikling. Det sker ofte i samarbejde med fysioterapeuten fra PPR (pædagogisk psykologisk rådgivning).

Omkring udadreagerende børn vil vi løbende have daglig dialog samt planlagte møder med forældrene og eventuelle andre samarbejdspartnere. Desuden kan der være særlige regler og andre tiltag i hverdagen, der understøtter og skærmer barnet, så det ikke kommer i situationer, hvor det lettere kommer i konflikter og derved bliver udstillet og får en dårlig historie med sig blandt de andre børn. Det er ofte i de frie overgange fra

f.eks. "gå fra bordet til badeværelset til garderoben og ud på legepladsen", at vi er tættere på, så der kan guides, når der er behov for det. I andre sammenhænge, så som samling og til spisning, sidder barnet helt naturligt i de fleste situationer tæt på en voksen.

Omkring de mere indadvendte og stille børn, der måske ikke har eller kun har få sociale relationer og kontakter, er vi altid meget opmærksomme på at give og skabe plads, så barnet kan komme på banen, hvis det vil. Den voksne kan måske, oftest blot i en overgang, være "talerør" for barnet. Vi sætter ord på og kræver ikke, at barnet skal være i centrum. Dette foregår i samarbejde med forældrene, som, måske i en lille bog kort hver dag, skriver noget fra barnets hverdag, der kan komme i spil sammen med de andre børn. Vi vil gerne opnå, at barnet tør selv i en større gruppe og at de andre børn får øjnene op for barnet som en potentiel legekammerat.

Det fælles pædagogiske grundlag

Sammenhænge

(s. 27 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Uglerne (de ældste) tager på biblioteket på Roslev Skole en gang i måneden hen over vinteren og foråret. Her har de mulighed for at låne en bog med hjem, som deres forældre kan læse højt for dem. Det, at de kommer fast på skolen og møder bibliotekaren, giver dem tryghed og kendskab til det at færdes på skolen. Derved bliver "den farlige ukendte skole" kendt og noget børnene kan forholde sig til. Det sker, at de slår besøget på biblioteket sammen med besøg i 0.kl. og har madpakker med, som de spiser sammen med skolebørnene. Det er med til at vedligeholde venskaber med de ældre børn og det er med til, at Uglerne efter sommerferien kender 0.kl. klasselokale og børnehaveklasselæreren.

Hen over foråret er der aktiviteter sammen med de ældste børn fra Harrevig Børnehus. Uglerne besøger dem i deres institution og vi får besøg i Roslev Børnehave. Vi tager på skovtur til Glyngøre Skov og Legind Bjerge sammen med børnene fra Harrevig børnehus og vi har tre brobygningsdage sammen med 0.kl. på Roslev Skole.

I det forløb lærer børnene fra de to institutioner hinanden at kende, inden de skal gå i skole sammen. Det giver tryghed at kende hinanden og mulighed for at udvide vennegruppen. De sociale kompetencer kommer i spil.

Uglerne bevæger sig fra august, året før skolestart, henimod at være skole klar. De øver sig bl.a. i at modtage kollektive beskeder og udføre beskeder med flere led. Til samling øver de sig i turtagning, at sidde stille og lytte til hinanden, mens man skal huske, hvad man selv vil sige. Børnene bliver mere og mere selvhjulpne. De klarer selv ting som at skifte tøj, hvis de er blevet våde, tage overtøj på og gå på toilet. De har arbejdet med opgavemapper, hvor opgaverne sigter mod skolestart. Det er opgaver med bl.a. farver, modsætninger, bogstav- og talkendskab.

Øvrige krav
Inddragelse af lokalsamfundet
(s. 29 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

I Roslev Børnehave inddrager vi lokalsamfundet på flere måder.

I vinterhalvåret bruger vi byens hal. Her laver vi forskellige sanglege og andre motoriske aktiviteter, løber, spiller bold, laver yoga osv.

Til jul bliver vi inviteret til at pynte hallens juletræer og i den forbindelse spiser vi i hallen. Det er også dem, der leverer maden til vores årlige julemiddag.

Vi har et samarbejde med byens dagplejere. Dagplejen kommer i børnehaven 1-2 gange om ugen. De låner vores hus, når vi er på dagkoloni ved Harrevig. Vi har indimellem et arrangement sammen med dagplejen.

Igennem vores brobygningsarbejde har vi også et samarbejde med byens skole. De ældste børn bruger jævnligt skolebiblioteket og ofte besøger de også børnehaveklassen. I samarbejde med Harrevig Børnehus, har vi hvert forår et forløb kørende, så børnene fra de to institutioner kender hinanden, inden de skal starte sammen i børnehaveklassen på Roslev Skole. Heri er også tre fælles dage med den nuværende børnehaveklasse.

Ved at tage bussen, rute 40, har vi mulighed for at besøge Skive og Glyngøre museum, Skive bibliotek, Børnenes paradis, Krabbesholm skov, Glyngøre skov, Jebjerg bypark og Legind bjerge.

Vi bruger også nærområdet omkring os. Det kan være gåture i Roslev, på naturstien, bag om Alperne, legepladsen i anlægget eller ved hallen.

Til jul er vi i Roslev kirke til en børnegudstjeneste arrangeret af byens præst. Vi er også på plejehjemmet for at synge julesange for beboerne der.

De ældste børn henter juletræet til børnehaven hos en af områdets lokale juletræssælgere. De yngste går til byens mølle, hvor de vækker julemanden.

Skive Theater kreds tilbyder tre børneforestillinger i vintersæsonen, dem deltager vi i med mellemgruppen (viberne).

Vi samarbejder med Børnegården Durup og Oddense Børneunivers. Sammen har vi indimellem nogle på arrangementer på tværs af institutionerne.

Vi bruger Naturcenter Brokholm et par gange om året og deltager her i forløb med deres naturvejleder.

Vi tager gerne imod invitationer til besøg på forældrenes arbejdsplads, f.eks. har de ældste været på Jebjerg vandværk, Thise mejeri og Fur bryghus. Derudover bidrager vores forældrebestyrelse gerne med gode forslag.

Øvrige krav

Vurdering af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (i et børneperspektiv, hvor børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

(s. 30 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan integrerer vi det fysiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Børnehaven er bygget for 30 år siden med fokus på, at der både skulle være stuer, fællesrum og hyggelokke. Vi har siden ændret det lidt, men der er fortsat flere forskellige legerum. Vi har indrettet, så der er mulighed for leg mange forskellige steder og det giver børnene mulighed for at fordybe sig i legen. Børnene er med til at udsmykke lokalerne dels efter årstider og dels ud fra de emner, som vi arbejder med. Køkkenet er sænket, så børnene nemt kan være med til at lave noget i køkkenet og se, hvad de voksne laver. Børnene har deres bedste steder, men det er især der, hvor de voksne også er. De kan godt lide at lege, tegne og spille spil sammen med de voksne. Skal de være mere alene, så trækker diskorummet, hvor der spilles musik eller puderummet, hvor man bare kan tumle. Det kan give anledning til lidt løb frem og tilbage i huset, da der er en lang gang gennem huset. Den er brudt lidt op på midten, for at skabe lidt mere ro i fællesrummet i midten af huset.

Legepladsen ligger som en hestesko rundt om børnehaven. På den ene side har vi gynger, bålhytte og sandkasse. Her er der også mulighed for at cykle og køre på mooncars. På den anden side af børnehaven er der rutsjebane på bakken og svævebane oppe i skoven. Pt. er der nedtaget en del legeredskaber i skoven, her forventer vi at forny hele skoven i løbet af 2021-22.

Vi har indrettet vores bålhytte med borde og bænke, så børnene kan spise madpakker og eftermiddagsmad derude. Der er også et værkstedsbord, hvor børnene kan hamre og save. Værkstedet er meget populært. Det er skoven også, selv om den ikke har så mange legeredskaber, så er det et godt sted, hvis man vil lege lidt mere alene eller få sammen. Der sker meget omkring sandkassen og gyngerne. Når cyklerne er ude, giver de meget trafik, men børnene er gode til at passe på hinanden. Der skal være en voksen i skoven, da der ofte kan komme diskussioner om retten til svævebanen.

Vi er meget optaget af den omgangstone, der er i huset. Det skal være rart både for børn og voksne at være her. Det skal også være hyggeligt at komme som forældre. Vi hjælper børnene med at takle konflikter, men de skal også øve sig i at kunne sige til og fra samt lære at respektere andres meninger. Der kan være stor forskel på de relationer, der er mellem børnene. Vi oplever, at det til tider kan være svært at gå i børnehaven. Det kan have mange årsager. Her hjælper en tæt kontakt mellem forældre og personale, hvor vi finder fælles fodslag for at hjælpe barnet videre og i en mere positiv retning. Vi oplever, at der ikke skal så meget til, før det har en positiv virkning.

Pædagogisk læringsmiljø generelt

Børns brede læring

(s. 32 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

Hvordan ses den brede læring indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer
(*nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse*)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

De seks læreplanstemaer ("alsidig personlig udvikling", "social udvikling", "kommunikation og sprog", "krop, sanser og bevægelse", "natur, udeliv og science", "kultur æstetik og fællesskab")

Der er hele tiden flere temaer på spil. Kroppen er i bevægelse, barnet er i relation og jeg'et udfordres og arbejder hele tiden. Det sker bl.a. ved morgenbordet, hvor barnet øver sig i at smøre sit brød eller hælde mælk i glasset, mens det fortæller om, hvad der skete i går eller her til morgen. Barnet finder plads ved siden af en voksen eller en god kammerat, og ender ofte med at slutte sig til et legefællesskab efter morgenmaden. Vi har altså at gøre med en række af læreplanstemaer indenfor den første halve time.

Det betyder også, at den måde, personalet agerer på, har betydning helt ned i den enkelte situation.

Natur, udeliv og science samt kultur, æstetik og fællesskab kan virke som mere enkeltstående temaer, men de er ofte i spil i løbet af dagen.

Barnet bevæger sig rundt mellem bøger med spændende, sjove, og fantasifulde historier. Tegnebordet med tusser og farveblyanter danner rammen for, at der skabes dyr, regnbuer og træer. Togbaner, klodser og magneter udfordrer fantasien. Ude på legepladsen møder barnet blomster med bier og sommerfugle, der er små biller i skoven og hvis man er heldig, er der også noget at smage på, tomater, jordbær og æbler. På turen rundt er barnet måske blevet optaget af noget og det giver anledning til at børn og voksne kan dykke lidt ned i det og blive klogere sammen. Der er mange tilbud, som skærper interessen, det skal så følges op på sammen med den voksne. Her bevæger vi os mellem de 3 læringsrum.

Vi har aktiviteter, som har et klart sigte. Gymnastik i hallen har meget med kroppen at gøre, men er også en meget social aktivitet. På ture ud i skoven er vi nysgerrige på naturen, men her er sprog, og sociale og personlige kompetencer også i spil.

Der laves en grundplan for at sikre den brede læring indenfor de 6 læreplanstemaer, men der skal også være plads til barnets eget initiativ, derfor har vi ikke rammesat året i faste temaer, fordi det giver mindre plads til børnenes initiativer.

Vi arbejder målrettet på at give børnene gode sproglige færdigheder, da det er med til at hjælpe dem ind i det sociale samspil, det udvider deres horisont, og det giver dem højere grad af selvværd i og med, at de kan give udtryk for ønsker, behov og fantasi.

	Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen Max. 3 eksempler	Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (s. 34-47 publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan") 	"De pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø på den ene side og børns læring på den anden side" I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at.... 	Vi vil derfor bestrebe os på at praksisudvikle...	Vi vil derfor undersøge... Metoden bliver.... Næste skridt bliver at....
Planlagte vokseninitierede aktiviteter					
Børneinitierede aktiviteter	<div style="border: 1px solid orange; padding: 5px;"> <p>Som det fremgår af dette skema har vi valgt at arbejde med de seks læreplanstemaer og læringsmiljøer i en dynamisk forståelse.</p> <p>I de efterfølgende fem bokse vil aktuelle eksempler blive beskrevet i forhold til de nævnte læringskontekster.</p> <p>Eksemplerne udspringer af en nysgerrighed og undren i forhold til praksis og med et ønske om praksisudvikling.</p> </div>				
Leg					
Spontane aktiviteter					
Daglige rutiner					

Planlagte vokseninitierede aktiviteter

**Aktuelle eksempler
på læringsmiljøer i
løbet af hele dagen
Max. 3 eksempler**

Fuglefoderbræt

Vi har ude uge og jeg har besluttet at vi skal lave et fuglefoderbræt.

Jens, Peter og Frederik er med på ideen og vi går sammen i kælderens for at finde det træ, vi skal bruge. Derefter går vi i bålhytten. Her skiftes drengene til at save de lister og den plade, vi skal bruge. De skiftes også til at slå søm i, så vi kan få det samlet. De går alle tre meget op i det og vi har meget snak om fugle og foder, mens vi arbejder. Da vi har sat snor på og foderbrættet er lavet færdigt, finder vi den fuglemad, vi lavede for et stykke tid siden. Vi hænger foderbrættet op udenfor vores vindue. Vi holder hver dag skarpt øje med, hvilke fugle der kommer og spiser på foderbrættet, men også om der stadig er foder til dem. Børnene kender flere af fuglenes navne.

Akvarelenge

Helle og jeg har besluttet, at børnene skal male med akvarel. De skal lave engle. Vi samler børnene på det store tæppe og vi snakker med børnene om, hvordan en engel ser ud. Børnene kommer med input og mens vi snakker, tegner jeg en engel.

Nogle af børnene siger, at de ikke kan lave en engel, men vi forsikrer dem om, at det ved vi at de kan.

Vi har forberedt en plade med akvarelpapir til hvert barn og placeret ved bordene. Der er navn på, så børnene ved, hvor de skal sidde. Børnene får hver en spritpen og tegner alle en engel ud fra de kriterier, vi sammen er kommet frem til. Englen skal have kjole på og vinger, den har en glorie, lukkede øjne og rund syngemund. Der er få børn, som lige skal have en lille hjælpende hånd, men alle får en engel frem på papiret, nogle tegner to-tre stykker. Da alle har tegnet, maler vi englene med akvarel. Himmelen bliver blå.

Til slut hænger vi alle englene op og de er blevet meget forskellige trods det samme udgangspunkt. Alle børn får en succesoplevelse af at have lavet en engel.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?	<p>“Natur, udeliv og science”</p> <p>“Kultur, æstetik og fællesskab”</p>
I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....	<p>I begge fortællinger har de voksne en plan og det kan i første omgang godt stride lidt i vores pædagogik om at følge børnenes spor. Modsat har vi også den forpligtelse at give børnene nye indsigter og åbne verden for dem.</p> <p>Natur har vi lige omkring os, så fuglebrættet er med til, at børnene bliver aktive deltagere i den natur, der er lige udenfor vinduerne. De får kendskab og indblik i fuglenes liv, og kan følge med når de kommer og spiser. Det har senere ført til, at vi har fået plakater på bordene med fugle og dyr. Der er også lavet andre foderstationer.</p> <p>Akvarelmaling er en spændende måde at arbejde med farver på. Her er det med udgangspunkt i julen og engle. Børnene får et indblik i disse væsner og danner deres egen version af en engel. Man kan læse sidst i fortællingen, at der har været lagt vægt på barnets egen oplevelse af projektet. Der har fra pædagogens side været lagt vægt på at stimulere barnets engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed.</p>
Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....	<p>Det peger på, at der godt kan være sammenhæng imellem vokseninitierede aktiviteter og børneperspektivet, hvis man har fokus på at inddrage børnene og gøre dem til en aktiv del af processen.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at....</p>	<p>Hvordan vi kan fastholde en ramme, som inddrager børnene i hele processen.</p> <p>Fokus på opgaven ved stuemøder.</p> <p>Danne en trelagslagkage for gode aktiviteter. De tre lag, der skal være til stede, når vi laver aktiviteter fremover, er: “Inddrag børnene fra begyndelsen”, “giv plads til børnenes ideer” og “lad proces gå forud for produkt”.</p>

Børneinitierede aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen Max. 3 eksempler</p>	<p>Grave huller</p> <p>Dreng leger ude på græsplænen og graver, han laver mudder i en spand. Pædagogen spørger hvad han laver, han skynder sig at sige, at han ikke har tisset i spanden. Det er pædagogen glad for, men spørger om han nu også synes det er en god ide at grave i græsplænen? De bliver enige om, at det er det ikke.</p> <p>Der ligger et lille træ ud over cykelstien på legepladsen, det er bøjet ned og knækket. Pædagogen samler børnene og de snakker om hvad der sker hvis alle træerne bliver ødelagt. Børn og pædagogen bliver enige om, at det er vigtig vi passer på vores små træer på legepladsen.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>Natur og naturfænomener</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Børn tager initiativer og har en stor iderigdom. De får bare ikke altid gennemtænkt situationen og betydningen af det de er i gang med. Hvis man graver i græsplænen, er der ingen boldbane. Hvis man knækker grene og træer er der ingen gemmesteder for dyr og fugle, eller for børn for den sags skyld.</p>
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Forståelse for naturen og hvordan vi passer på den</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at....</p>	<p>Lave et sted hvor de kan grave, hvor det ikke gør noget.</p> <p>Her er der et lille område bag værkstedet hvor det vil være muligt at grave. Området hegnes ind så det er tydeligt hvor man må grave.</p>

Leg

**Aktuelle eksempler
på læringsmiljøer i
løbet af hele dagen
Max. 3 eksempler**

Samling

I dag til samling har den voksne bestemt, at vi skal lege "lille hund".

Børnene sidder i rundkreds og et barn er hund og får et tæppe over sig. Der bliver lagt et "kødben" på ryggen af hunden, et barn bliver, af den der styrer legen, peget på og må tage benet og gemme det på ryggen. Alle børn gemmer nu hænderne på ryggen og alle børn omkring hunden synger "lille hund, der er nogen, der har taget dit kødben". Hunden springer frem og gør foran et barn, som så skal holde hånden frem for at vise, at han/hun ikke har, eller har, kødbenet. Dette må hunden gøre tre gange, derefter starter legen forfra.

Leg ved dukkehuset

F er lige mødt ind i børnehaven. Han har sagt godmorgen og været lidt i snak med et par voksne. S kommer hen til F, som står og snakker med mig. S siger: "Hej F, endelig! Skal vi lege?". F siger: "Ja det kan vi godt". De går om til et lille afskærmet sted ved dukkehuset, hvor S har anrettet puder og har et par tøjdyr, en ugle og en kanin, samt plus-plus'er og legetræpinde. S giver F ugle og tager selv kaninen. S siger: "Vi putter dyrene her på puderne, de sover", de laver begge lidt sove lyde. S siger: "Kom skal vi kravle op i træet? (som er på væggen). Dyrene kravler op i træet, S siger: "Kom, uh det er svært, pas på at du ikke falder ned!". "Whiss" siger de og glider ned af træet. F lader ugle hoppe lidt rundt på måtten. S tager sin kanin over i legehuset og tager en plus-plus og giver den til F og siger: "Du får et glas vin", F drikker vinen med gurglelyde. S laver i legen sin stemme om. S giver lidt efter F en pind. "Du får en motorsav", F begynder at save reolen og træstolpen over med motorsaven, mens han siger motorlyde "wrooooo". Legen varer ½ time.

<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>“Social udvikling” “Kommunikation og sprog”</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>De to legesituationer er meget forskellige, fra en fastsat ramme i en fælles leg med regler, til børn der med fantasi, finder deres eget legefelt og udvikler det undervejs. Vi er gået på opdagelse i legen som social udvikling og kommunikation og sprog. Det er vigtigt at barnet lærer de sociale spilleregler i en regelleg, Når vi er flere sammen, bliver regler vigtige. Ellers går legen i stå. Så der er både en begrænsning i regellege og muligheder. Der kan være mange med, men der er meget lidt indflydelse på legen for den enkelte. I den anden er der masser af plads til fantasi og samspil, der er god kommunikation, som er med til at skubbe legen fremad. Her begrænses legen af, at de sikkert ikke ville kunne rumme, at flere skulle deltage i legen, da det er en leg de to laver sammen. Hvordan kan læringsmiljøet understøtte den frie leg, så der er tid og rum til, at fordybe sig i legen? Hvordan kan gruppelege understøtte inddragelse af alle børn i fællesskabet? Hvordan kan børnene få indflydelse i mere rammesatte lege?</p>
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p><i>læringsmiljøet så det giver rum til den frie leg og rammesatte leg.</i> Lone noget omkring alsidig personlig udvikling</p>
<p>Vi vil derfor undersøge... Metoden bliver.... Næste skridt bliver at...</p>	<p>Hvordan bruger de rummene? Set ud fra et børneperspektiv. Børneinterview - børnedemokrati Vi sætter en proces i gang efter sommerferien, hvor børnene er med til at indrette børnehaven på ny.</p>

Spontane aktiviteter

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen Max. 3 eksempler</p>	<p>Syklude “Må vi godt sy?” spørger to piger, på fem år fra Uglegruppen. “Jeg skal lige aftale med de andre voksne, om det er ok lige nu”, svarer jeg. Jeg kommer tilbage til Uglestuen. “Det er ok nu” siger jeg. Kurven med syklude og kurven med garn findes frem på bordet. Flere børn kommer til for at deltage. Pigerne finder deres klude. De andre børn finder også deres klude. “Jeg vil lave zig-zag, jeg behøver ikke prikker” siger den ene pige, derefter kigger og leder hun i kurven med garn, for at finde den farve hun vil have. “Jeg vil have den lyserøde, her” siger den anden pige og rækker garnet og en nål til mig. Jeg tråder nålen og sætter nål og tråd fast på kluden. Begge piger er nu i gang med at sy på deres klud. De øvrige børn finder deres klude og vælger garn. Nogle går selv i gang, da deres række ikke var syet færdig. Andre finder garn og de venter på, at jeg kan hjælpe dem en efter en med at komme i gang med at sy.</p> <p>Trærødder Et par drenge henvender sig og vil gerne vide noget om rødder – træerødder. Jeg finder billeder på iPad’en sammen med dem og printer dem. Til samling snakker vi om træer og rødderne under jorden. Vi ser på billederne og kommer også til at snakke om, at der findes forskellige slags træer. Nåletræer og løvtræer. Det fortsætter ude på legepladsen over middag. Her går vi i skoven (de børn, der har lyst, følger med) og vi snakker om rødderne, som vi kommer forbi på vejen. Vi mærker på dem og snakker om dem. Dagen efter går vi vores ugentlige tur og her finder vi forskellige nåletræer og tager billeder af børnene foran og samler grene fra de forskellige træer med hjem i bhv, hvor vi snakker om dem til samling.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er <u>særligt</u> i spil?</p>	<p>“Alsidig personlig udvikling” “Natur, udeliv og science”</p>

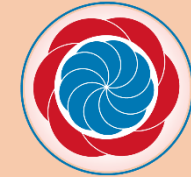
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<p>Vi har arbejdet målrettet med at følge barnets spor. Det kommer til udtryk i de to praksisfortællinger. Det, der også gør sig gældende, er, at der oftest er et pædagogisk sigte med spontane aktiviteter. Pædagogerne har noget for med børnene, uanset om det er planlagt eller spontant. De to områder som vi har med her, siger også noget om, hvad børnene er optaget af og interesserer sig for. Det peger netop på det fokus, vi har haft, at der er masser af inspiration i børnenes leg og tanker, fantasi og refleksion. Derfor er der behov for tid, hvor børnene kan få plads til deres interesser og ideer.</p>
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>Vi har arbejdet uden årshjul og temaer i et år. Vi vil fremadrettet arbejde på den måde, selv om det giver forskellige udfordringer på de forskellige alderstrin. Denne arbejdsform ser vi gode muligheder i, som vi vil praksisudvikle på.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge...</p> <p>Metoden bliver....</p> <p>Næste skridt bliver at....</p>	<p>Vi vil være undersøgende på, hvordan det påvirker børnenes lyst og engagement. Hvordan sikrer vi, at alle børn er med til at bidrage med ideer til de enkelte forløb.</p> <p>Løbende evaluering på stuemøder.</p> <p>Være nysgerrige på de stille børn, og dem som ikke er nysgerrige og spørgende.</p>

Daglige rutiner

<p>Aktuelle eksempler på læringsmiljøer i løbet af hele dagen Max. 3 eksempler</p>	<p>“Overgang til samling”</p> <ul style="list-style-type: none"> - set fra et barns perspektiv <p>Jeg kommer ud på badeværelset, Helle (voksen) har lige sagt, at jeg skal gå på badeværelset for at tisse og vaske hænder, for vi skal til samling og snart spise vores madpakker. Der er mange på badeværelset. Hanne (voksen) skifter bleer, Søren, Vivi, og Amalie vasker hænder, Valde og Peter er på toilet. Jeg venter, jeg venter. Jeg banker på døren ind til det store toilet. Hanne siger, at jeg skal stoppe. Jeg venter, jeg venter. Jeg smutter ud i gangen og ud i køkkenet. Nogle er ved at dække bord. Telefonen ringer. Jeg tager noget vand at drikke. Vibegruppen sætter sig på det store tæppe, de skal holde samling. Jeg går om til bilerne. Helle kommer hen til mig, hun siger: “Nå der er du!”. Hun tager mig i hånden og følger mig ud på badeværelset. Jeg venter. Så bliver det min tur til at tisse og vaske hænder. Jeg går ind til samling. Jeg sætter mig ved de andre og Pernille (voksen). Vi snakker lidt. Pernille trøster Mie, som græder. Jeg hopper op på klatrestængerne. Pernille siger, at jeg skal komme ned på måtten, det gør jeg. Jeg sætter mig, venter. Jeg strækker mine ben over, så de rører Hans, han bliver sur. Pernille siger: “Du skal ikke røre Hans, han vil ikke have det”. Pernille spørger: “Vil du sidde ved mig?”. Jeg sætter mig mellem hendes ben. Jeg venter og kigger på de andre og strækker mit ene ben over til Hans. Pernille tager benet tilbage. Så kommer Hanne ind til samling. Vi synger en sang “Hjulene på bussen”.</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil?</p>	<p>“Social udvikling” “Alsidig personlig udvikling”</p>
<p>I relation til indholdsbeskrivelser og mål for de udvalgte læreplanstemaer bliver vi opmærksomme på at....</p>	<ul style="list-style-type: none"> - I fortællingen ser vi et barn som har lidt svært ved hele tiden at skulle vente. Det sker ofte i et børnehaveliv, at man skal vente, men hvis vi kan få ændret i rammen så det bliver nemmere at være barn i det, vil det højne både deres indbyrdes samspil og trivsel. Samtidig vil vi gerne skabe plads til at det enkelte barn kan få mulighed for at dele tanker og ideer. Vi vil også gerne ændre den voksnes rolle fra at være den irettesættende til, at være igangsættende. Vi ser os som sproglige rollemodeller, med en anerkendende tilgang. For at det kan lade sig gøre må vi væk fra vores traditionelle måde at køre gruppe på og se på hvad der giver mening i børneperspektivet.
<p>Vi vil derfor bestræbe os på at praksisudvikle....</p>	<p>At have for øje altid og hele tiden at tage udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe og praksisudvikle og spare omkring hvad, der giver mening for at skabe trivsel og udvikling for både det enkelte barn og børnegruppen samt børnefællesskabet.</p>
<p>Vi vil derfor undersøge... Metoden bliver....</p>	<p>Hvilke tiltag kan minimere ventetid og skabe kvalitetstid? PLC og Fremtidsværksted.</p>

Næste skridt bliver at...	<p>Lave nogle prøvehandlinger og sætte processen i gang. I første omgang dropper vi samling. I stedet vil vi samle børnene omkring madpakken og spisefællesskabet.</p> <p>Omkring dagsrytme: vi vil gå tidligere på badeværelset for at skifte børnene. Derudover går vi tidligere på badeværelset med alle børn for at få tisset af og vasket hænder, inden vi skal finde vores madpakker og gå til bordet. Hermed undgår vi at komme på badeværelset samtidig med mellemgruppen. Også rullebordet med div. til frokost vil vi dække i løbet af formiddagen, så den er klar , når den skal bruges. Vi vil aftale, hvilke voksne, som gør hvad.</p>
----------------------------------	---

Etablering af evalueringskultur Inddragelse af forældrebestyrelsen

Organisering:

- *Hvordan arbejdes der løbende med den pædagogiske læreplan? I hvilke sammenhænge og hvor ofte?*
- *Hvordan inddrages forældrebestyrelsen i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan?*
- *Hvordan evalueres arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?*
- *På hvilken måde vil den løbende pædagogiske dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse blive opsamlet og indgå i evalueringen?*

Planen evalueres en gang om året, derudover evalueres der løbende på personalemøder på de enkelte indsatser.

Forældrebestyrelsen evaluerer læreplanen en gang om året, derudover giver de feedback på de indsatser der bliver sat i værk

Gennem dokumentation af arbejdet med læreplanstemaerne evalueres planen hvert år i juni måned.